

Nejvyšší soud

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn.
32 ICdo 86/2015**Datum rozhodnutí:** 28. února 2017

Závěr: Pouhý odkaz v textu smlouvy na ustanovení o smluvní pokutě ve všeobecných podmínkách a v dalších specifikovaných i nspecifikovaných dokumentech vytváří pro spotřebitele překážku pro to, aby se s takovým ujednáním před uzavřením smlouvy skutečně seznámil. Jde o ujednání podřaditelné pod ustanovení § 56 odst. 1 občanského zákoníku, neboť v rozporu s požadavkem dobré víry znamená k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, a je proto s ohledem na § 55 odst. 2 občanského zákoníku neplatné.

Obsah: Spor byl v rámci insolvenčního řízení veden o pravost pohledávky spočívající ve smluvní pokutě z titulu smlouvy o poskytování služby elektronických komunikací. Žaloba byla zamítnuta. Ujednání o smluvní pokutě bylo obsaženo ve všeobecných podmínkách telefonního operátora, přičemž v samotné účastnické smlouvě bylo uvedeno, že všeobecné podmínky jsou její součástí. S odkazem na judikaturu Ústavního soudu obecné soudy dovodily, že ve spotřebitelské smlouvě nemohou být ujednání zakládající smluvní pokutu zásadně součástí tzv. všeobecných obchodních podmínek, nýbrž toliko spotřebitelské smlouvy samotné (listiny, na niž spotřebitel připojil svůj podpis). Ujednání o smluvní pokutě musí být písemné, přičemž požadavkům písemné formy smlouvy o smluvní pokutě nevyhovuje, pokud obě účastnice sice podepsaly smlouvu o poskytování služeb, která nezahrnovala obsah písemného projevu týkajícího se smluvní pokuty, ale pouze odkazovala na obchodní podmínky, jež spotřebitel nepodepsal. Podanému dovolání Nejvyšší soud nevyhověl z důvodů uvedených ve shrnutí.

Související judikatura: nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3512/11.

Relevantní ustanovení: § 55 a 56 „starého“ občanského zákoníku.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn.
33 Cdo 2694/2016**Datum rozhodnutí:** 22. března 2017

Závěr: Z občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. ani ze zákona o ochraně spotřebitele nevyplývalo, že k účinnému vytknutí vad koupené věci je zapotřebí v provozovně (sídle nebo místu podnikání) prodávajícího předložit i předmět koupě. Takový požadavek je třeba řešit až následnou komunikací stran smlouvy, která by měla vést k co nejúčinnějšímu a nejefektivnějšímu vyřízení reklamace. K vyřízení reklamace způsobem předvídaným ustanovením § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele je však vždy nezbytné, aby kupující umožnil prodávajícímu o reklamaci rozhodnout, což se neobejde bez odborného posouzení, zda předmět koupě skutečně vykazuje vytčené vady.

Obsah: Spor byl veden o zaplacení částky představující kupní cenu věci zakoupené spotřebitelem. Žaloba byla zamítnuta, neboť kupující dle skutkových závěrů nepředložil předmět koupě prodávajícímu k posouzení oprávněnosti reklamace. Jednalo se o koupací sud o váze 350 kg a průměru 250 cm. Žalobce (kupující) odmítl vyhovět výzvě prodávajícího k dopravě sudu do jejího sídla za účelem posouzení vady. Z důvodů uvedených ve shrnutí Nejvyšší soud dovolání vyhověl.

Související judikatura: nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2983/08, rozsudek Soudního dvora EU ve spojených věcech C-65/09, Gebr. Weber GmbH proti Jürgen Wittmer, a C-87/09, Ingrid Putz proti Medianess Electronics GmbH ze dne 16. června 2011.

Relevantní ustanovení: § 19 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, § 625 „starého“ občanského zákoníku.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn.
22 Cdo 5601/2016**Datum rozhodnutí:** 28. února 2017

Závěr: Majetkem nabytým jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela není jen majetek získaný prodejem věci ve výlučném vlastnictví, ale i majetek, který nabyl jeden z manželů náhradou za poškození,

zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku; jde tu jen o formu transformace věci. Jestliže byl vlastník lesa kvůli kalamitě objektivně donucen provést těžbu v rozsahu převyšujícím běžné hospodaření a tím došlo k podstatnému snížení ceny lesa, pak je třeba považovat výtěžek z této kalamitní těžby za majetkovou hodnotu získanou za poškození či zničení lesního porostu, a tudíž i za majetek nabytý jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela.

Obsah: Spor byl veden o vypořádání SJM. Jedním ze sporných bodů byly výnosy z vykácení lesa v důsledku kalamity. Les byl výlučným vlastnictvím manžela. Soud prvního stupně posoudil výnosy z lesních pozemků ve vlastnictví žalobce jako součást společného jmění manželů. Dovodil, že vytěžené lesní stromy se řadí mezi tzv. přirozené plody, které jsou výnosem věci, tedy lesního pozemku ve smyslu hospodářském. Podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu se výnosy z výlučného majetku jednoho z manželů stávají předmětem SJM. Proto finanční prostředky získané z těžby dřeva z lesních pozemků žalobce, i pokud byly použity na rekonstrukci nemovitostí účastníků, případně investovány do jiných společných majetkových hodnot, patří do SJM a nelze je považovat za vnos z výlučných prostředků žalobce. Odvolací soud rozsudek potvrdil. V podaném dovolání manžel s takovým posouzením nesouhlasil. Nejvyšší soud dovolání vyhověl z důvodů uvedených ve shrnutí.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2003, sp. zn. 22 Cdo 509/2003.

Relevantní ustanovení: § 143 odst. 1 „starého“ občanského zákoníku, § 709 „nového“ občanského zákoníku.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3480/2016

Datum rozhodnutí: 21. února 2017

Závěr: Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu (§ 555 odst. 1 občanského zákoníku). Byl-li při výslovném projevu vůle použit výraz, který sám o sobě připouští různý výklad, a nepodaří-li se výše uvedeným postupem vyjasnit projev vůle, měl by se podle ustanovení § 557 občanského zákoníku vyložit „k tíži toho, kdo výrazu použil jako první“. Pro oblast pracovněprávních vztahů však z ustanovení § 18 zákoníku práce vyplývá, že se použije „výklad pro zaměstnance nejpriznivější“

a že se tedy ustanovení § 557 občanského zákoníku v pracovněprávních vztazích nepoužije; výraz, který připouští různý výklad, se proto ve smyslu ustanovení § 18 zákoníku práce vyloží (z hlediska obsahu a významu právního jednání v pracovněprávních vztazích) způsobem, který je co nejpriznivější pro zaměstnance.

Obsah: Spor byl veden o trvání pracovního poměru na základě žaloby zaměstnance podané z důvodu tvrzené neplatnosti výpovědi podané ve zkušební době. Text pracovní smlouvy byl sestaven a dopředu připraven na předtištěném formuláři předloženém žalovaným, přičemž ohledně doby trvání pracovního poměru byly na formuláři uvedeny dvě alternativy, a to pod bodem a) „na dobu neurčitou – s tříměsíční zkušební dobou“ a pod bodem b) „na dobu určitou, tj. do: ...“. Žalobce a žalovaný se dohodli na alternativě uvedené pod bodem b), tedy na sjednání pracovního poměru na dobu určitou bez sjednání zkušební doby. Naopak žalovaný trval na tom, že zkušební doba byla sjednána i v případě pracovního poměru sjednaného na dobu určitou. Soud prvního stupně určil neplatnost výpovědi, avšak odvolací soud rozhodl opačně. Shledal, že zkušební doba byla v pracovní smlouvě sjednána platně, že ujednání o zkušební době není nesrozumitelné či neurčité a že „tzv. nejednoznačnost“ není vadou projevu vůle. Dovolací soud podanému dovolání vyhověl z důvodů uvedených ve shrnutí. Z textu pracovní smlouvy není jednoznačně zřejmé, zda jeho obsahem je – mimo jiné – sjednání zkušební doby. Kladnému závěru by mohlo nasvědčovat nepřeskrtnutí slov „s tříměsíční zkušební dobou“ pod variantou a) [za předpokladu, že obsah ujednání stran tvoří nepřeskrtnuté části textu obou variant], závěr o nesjednání zkušební doby by naopak bylo možné dovozovat z toho, že slova „s tříměsíční zkušební dobou“ jsou spojena jen s dobou neurčitou, která byla jako nevyhovující přeškrtnuta, což by mohlo naznačovat, že se neuplatní ani text o tříměsíční zkušební době. Za těchto okolností měl odvolací soud přistoupit k výkladu projevu vůle vyjádřeného v pracovní smlouvě za účelem objasnění jeho obsahu podle pravidel vyplývajících z ustanovení § 555 a 556 o. z. a § 18 zák. práce. Jestliže tak neučinil, nemůže být jeho závěr, že v pracovní smlouvě uzavřené mezi žalobcem a žalovaným dne 27. 2. 2015 byla sjednána tříměsíční zkušební doba, (zatím) správný.

Relevantní ustanovení: § 555 a násl. občanského zákoníku.

Ústavní soud

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 795/16

Datum rozhodnutí: 27. dubna 2017

Závěr: *Dojde-li v důsledku protiprávního jednání k poškození věci, je ve smyslu principu úplného odškodnění klíčové, aby byla hodnota věci obnovena či v penězích nahrazena ve všech ohledech. Nestáčí tedy, pokud je obnovena její hodnota funkční či technická; tím by totiž a priori byla omezována možnost vlastníka nakládat s věcí právem chráněným a ekonomicky racionálním způsobem (tj. například ji prodat) ve stejném rozsahu a za stejných podmínek jako před poškozením věci. Jinými slovy, i pokud dojde v důsledku opravy k plné obnově funkční hodnoty věci, avšak zároveň není plně obnovena její hodnota tržní, věc nepřináší svému vlastníku stejný užitek a škoda na věci tudíž není plně nahrazena.*

Obsah: Spor byl veden o zaplacení částky, která odpovídala rozdílu v ceně motorového vozidla před jeho poškozením dopravní nehodou, a po této dopravní nehodě, ačkoliv jinak byla provedena oprava vozidla směřující k obnovení jeho plné funkčnosti. Žalobce za pomoci posudku prokázal, že cena vozidla, byť opraveného a funkčního, je již na základě samotného faktu absolvované nehody nižší, než cena vozidla nehavarovaného. Obecné soudy žalobu zamítly s tím, že cena opravy odpovídá tomu, že vozidlo bylo uvedeno do předešlého stavu z hlediska jeho funkčních kvalit, proto se nemohou do výše náhrady

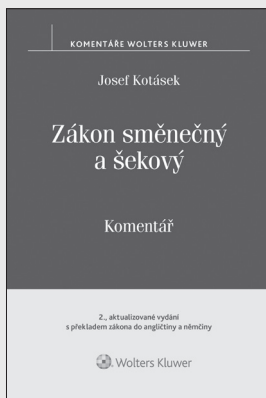
nad rámec toho promítat specifika tvorby cen na trhu ojetých vozidel. Rozdíl mezi obecnou cenou vozidla žalobkyně před poškozením a částkou, za kterou může být po provedené opravě případně prodáno, tedy nepředstavuje skutečnou škodu na vozidle. Ústavní soud však ústavní stížnosti vyhověl. Je-li účelem institutu odpovědnosti za škodu a z něho vyplývající povinnosti k náhradě způsobené škody vytvoření stavu, který existoval před vznikem škody, může jej být dosaženo toliko reparací veškeré vzniklé škody. Při výkladu pojmu skutečné škody ovšem nelze opomíjet imperativ ústavně konformního výkladu a tento pojem je proto nutno vykládat tak, aby byla plně zajištěna ochrana ústavně zaručeným právům a svobodám. V této souvislosti je třeba věnovat zvláštní pozornost zásadě odškodnění utrpěného porušení ústavně zaručených práv, které – jak bylo Ústavním soudem dovozeno – má být úplné. To znamená, že ustanovení o rozsahu náhrady škody mají být vykládána extenzivním způsobem, který zahrnuje všechny ostatní náklady, kterým byl poškozený vystaven v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním škůdce a škodou na věci vzniklou. Právní názor Nejvyššího soudu, podle kterého nelze rozdíl v tržní ceně havarovaného vozidla po provedené opravě považovat za škodu, označil Ústavní soud za chybný.

Související judikatura: nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 444/11.

Relevantní ustanovení: čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Připravil: Jan Tryzna

Z novinek Wolters Kluwer pro Vás vybíráme

Zákon směnečný a šekový. Komentář

2. vydání s překladem zákona do angličtiny a němčiny

Josef Kotásek

Komentář k zákonu směnečnému a šekovému je praktickou příručkou, kterou využije odborná veřejnost i studenti. Na rozdíl od jiných komentářů tohoto zákona je kniha více zaměřena na názory uvedené v odborné literatuře, autor též podstatně intenzivněji pracuje s judikaturou. Zásadním rozdílem je pak využití zahraničních pramenů literatury a judikatury, které dosud nebyly v tuzemské literatuře příliš používány.

Autor působí na katedře obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a je mimo jiné členem rozkladové komise České národní banky a rozhodcem u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Druhé vydání reaguje na judikatorní a legislativní změny v mezidobí od prvního vydání. Kde to autor považuje za vhodné, odkazuje i nadále na starší úpravu, zvláště pokud se neliší od té aktuální a judikatura k ní ob stojí i v novém kontextu. Zásadní novinkou je pak zařazení německého a anglického překladu zákona směnečného a šekového.

Publikaci si můžete objednat na obchod.wolterskluwer.cz nebo ji koupíte u svého knihkupce.